

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Султанова А.В., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У наш час велику роль мають процеси глобалізації, тому виникає проблема розширення можливостей національних підприємств за рахунок здійснення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Вітчизняні підприємства реалізують свою продукцію за зовнішніх ринках та купують її в іноземних. Тому, на мою думку, існує потреба в дослідженні питання організації обліку зовнішньоекономічних операцій для розробки стратегії розвитку.

Питаннями організації обліку ЗЕД займалися наступні науковці: М.В. Реслер, О.Ю. Калініна, Ю.Г. Козак, М.А. Заєць, М.О. Карпенко, М.В. Жук та інші. Проте є актуальним більш детальне дослідження проблем підвищення ефективності діяльності зовнішньоекономічних операцій.

Згідно з законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» ЗЕД – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів, побудовану на відносинах між ними, що має місце на території України та за її межами[1]. Отже, метою організації обліку ЗЕД є створення належних умов для відображення операцій в обліку та підвищення їх якості.

Для цього потрібно виконати такі завдання:

- проведення маркетингових досліджень нових ринків;
- вибір партнерів для ведення зовнішньоекономічної діяльності шляхом збору інформації про них;
- створення окремого підрозділу для ведення ЗЕД на підприємстві;

– розробка стратегії розвитку підприємства та вдосконалення ЗЕД;

– удосконалення системи управління і планування зовнішньоекономічних зв'язків підприємства,

– підвищення конкурентоспроможності експортних товарів [2,3].

Ведення обліку ЗЕД важливо, тому що вона включає:

– експорт та імпорт товарів, капіталу і робочої сили;

– надання виробничих, транспортних, експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, брокерських, агентських, управлінських, бухгалтерських, аудиторських та інших послуг;

– наукову, науково-технічну, науково-виробничу, виробничу, освітню та інші форми кооперації з іноземними суб'єктами;

– здійснення міжнародних фінансових операцій з цінними паперами (ЦП), операцій розрахункових і кредитних, сумісної підприємницької діяльності з закордонними партнерами;

– проведення бартерних, лізингових операцій, операцій по придбанню, продажу та обміну валюти;

– організацію роботи фізичних осіб на контрактивній основі тощо.

Для раціональної організації обліку ЗЕД потрібна розробка плану, тому вважаємо необхідним розробити план рахунків із деталізацією експортно-імпортних рахунків (наприклад рахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» розділити за товарною структурою, країною, строками погашення дебіторської заборгованості і так далі), план документації та документообігу, план проведення інвентаризації, план звітності, план технічного оформлення обліку.

На нашу думку, важливим буде доповнити заходи щодо вдосконалення організації обліку ЗЕД та аналізу ефективності зовнішньоекономічних операцій на підприємстві обрахунком таких показників:

– абсолютних (обрахунок обсягу експорту, обсягу імпорту, обсягу накладних витрат на експорт/імпорт, середнього залишку коштів, кількості отриманих рекламацій, суми рекламацій, кількості задоволених рекламацій, обсягу використання торговельної марки фірми, обсягу експорту нових товарів);

– відносних (оцінка індексу вартості, індексу фізичного обсягу, індексу ціни, кількості, коефіцієнтів виконання зобов'язань з експорту та імпорту: за вартістю, за фактичним обсягом, за ціною; середньої тривалості обороту експортної та імпортної операції);

– показників структури (обрахунок товарної структури експорту й імпорту, географічної структури експорту й імпорту, структури накладних витрат на експорт та імпорт).

– показників ефективності (оцінка валютної ефективності експорту та імпорту, ефективності експорту та імпорту, середньої тривалості обороту експортної чи імпортної операції, коефіцієнтів віддачі коштів від експортних або імпортних операцій).

Таким чином, у наш час доволі велика кількість підприємств здійснює ЗЕД, але ефективність операцій є низькою, тому використання запропонованих пропозицій допоможе удосконалити ведення обліку на підприємствах.

Перелік посилань:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 13.04.2020).

2. Карпенко М. О., Захарченко О. В. Удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2010. № 26.

3. Орлик І. О. Проблеми та пріоритети розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.2. С. 216–221.